

Het Hoekje van den Navorscher.

Antwoord op de vragen 1) (Juli 1926) en 4 (Oct. 1926)

Nog het Ros Beiaart.

In het Tijdschrift van Nederl. Taal- en Letterkunde (45^e deel, 1^e aflevering 1926) schreef de Heer P. J. J. Diermanse een studie over "Het „ Spel „ van de vier Aimonskinderen „ om te bewijzen, dat er tegen de opinie in van Prof. Kalff in zijn geschiedenis d. Nederl. Lett. II, bl. 356 geen sprake kan zijn van een "dramatische voorstelling, „ maar wel van een figuurlijk spelen „ in de ommegangen. Wij ontleenen het volgende aan P. J. J. Diermanse's belangrijk artikel tot voldoening van de vraag in "Oostvlaamsche Zanten „ verschenen :

"Heemskinderen op ommegangen. Bij het vermeld vinden van de *Heemskinderen* in verband met processies en optochten, ligt het *over het algemeen* voor de hand, te denken niet aan een *drama*, maar aan een eenvoudig deelnemen van vier personen op een nagemaaft paard aan den ommegang. In *die* richting wijzen talrijke uitingen over dgl. optochten. Ik doe slechts een enkele greep : op 15 Juni 1615 stonden de schepenen van *Den Bosch* 36 gld. toe aan "de gulde van St. Catharine..... voor ende tot behoef van de cleedingen ende accoustrementen der vier heymskynderen, van het ros bayert opte toecomende ende navolghende kermisse binnen deze stadt omme te ghaen „ (Hermans - Rederijk. in Noordbrabant, bl. 336).

Zeer duidelijk is Voetius *delectarum Disputationum Theologie*. P. III, Utrecht, 1659, op bl 719, doch vooral op bl. 976 : "antehac „ zegt hij daar, maakte o. a. "lignus equus bayardus, cui quatuor pueri referentes filios Aimoni insidebant, „ deel uit van processies. Ook in de 18^e (De Bo's *Idioticon* i. v. "Aymynszonen „) en 19^e eeuw kon men bij zulke gelegenheden Beiaard met zijn ruiters soms bewonderen : "heden nog„ (dus omstreeks 1870) maken ze "deel van elken openbaren stoet te Dendermonde, „ verzekert ons C. A. Serrure (*Letterk. Geschied. van Vlaanderen* I, Gent, 1872, bl. 134), De vermelding van "den coninck van Vrankrijk „ (.....de vier Heemskinderen plagen te spelen tegen den coninck van Vrankrijk) (1) doet denken aan een meer samengestelde vertooning, doch behoeft

(1) Door Hermans geciteerd uit stadsrekeningen van BREDA.

volstrekt niet op een tooneelstuk te wijzen. Dat leert ons de beroemde en druk bezochte Omgang van een andere Brabant-sche stad: LEUVEN. Op een grooten teenen Beiaard, gedragen door onder de schabrak voortschrijdende mannen, "reden", de vier gebroeders in den stoet mede. Zij werden bedreigd door hun ouden vijand, "coninck Caerel, die, hen met getrokken zwaard te paard volgde. Wij kennen ook een "Sanck", waarmee zij het kermispubliek tot gepaste vroolijkheid opwekte, doch die geen enkele toespeling bevat op het verhaal der vier helden: van een drama is ook hier dus geen sprake. (1) — Trouwens wóórdén had men niet noodig; het ros en zijn vier ruiters op zich zelf boeiden de kijklustige menigte genoeg: vgl. hun rol in de beeldende kunst (2) (gevelsteenén! Ik verwijs hier slechts naar Matthes' ed. v. h. volksboek [der Heemskinderen] bl. XXIX. vlg.) „ P. D. K.

Antwoord op vraag 3) (October 1926)

Ik bezit twee tamelijk groote portretten van mijn moeien getooid met de hooge Vlaamsche bloemenmuts.

In Ons Volk Ontwaakt van 1926 vindt men gegevens over mutsen: in n^r 9 (28 Febr.) Vlaamsche Kleederdrachten — Het Land van Waas; in n^r 15 (11 April) Nederlandsche Kleederdrachten — Walcheren; in n^r 24, (13 Juni): Vlaamsche Kleederdrachten — Haspengouw — Zoutleeuw; in n^r 25 (20 Juni) Nederl. Kleederdrachten te Huizen (in het Gooi); in n^r 40 (3 October) Nederl. Kleederdrachten "Het Land van Goes" (V. d. B. Hamme)

(1) E. Van Even, L'Omgang de Louvain, 1893, planche XXVII.

(2) Een merkwaardige afbeelding is te Gent zichtbaar op de deur van een schoon oud patriciërshuis op het Steendam. (Nota van P. D. K.)